

Standpunt

Governance in het funderend onderwijs

Van scholen wordt verwacht dat zij inspelen op hun directe omgeving. Om daaraan invulling te geven hebben scholen ruimte nodig om zelf, in samenspraak met de omgeving, beleid te ontwikkelen. De Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) vindt het daarom belangrijk dat de rijksoverheid verantwoordelijkheden op een zo laag mogelijk niveau legt. Daarmee ondersteunt de VOO de hoofdlijn van good governance.

De VOO vindt dat gebruikers van onderwijs invloed horen te hebben op de beleidsvorming van scholen. De versterking van de positie van de ouders en leerlingen die uit het wetsvoorstel spreekt, is daarom een goede ontwikkeling.

De VOO juicht de invoering van horizontale – en publieke – verantwoording door scholen toe. Bestuur, beleid en activiteiten van scholen worden daardoor transparant en voor iedereen controleerbaar.

De VOO acht het voorgeschreven jaarverslag als instrument voor horizontale en publieke verantwoording absoluut niet voldoende. Het daagt scholen op geen enkele wijze uit om meer dan minimale invulling aan de verantwoordingsplicht te geven.

De VOO is een groot voorstander van interactieve vormen van verantwoording door scholen. Een school staat immers niet los van de maatschappelijke omgeving en schoolbeleid dient derhalve in dialoog met die omgeving tot stand te komen en te worden geëvalueerd.

De VOO onderschrijft het belang van een scheiding tussen bestuur en intern toezicht binnen een schoolorganisatie. Het Raad van Toezichtmodel moet daarin leidend zijn. De VOO onderkent dat dat voor besturen met slechts één school een minder geschikt model is, maar daarvoor zou een uitzondering kunnen worden gemaakt. De Raad van Toezicht is de norm.

De VOO vindt dat ouders het recht op een bindende voordracht voor ten minste een derde van het aantal leden van Raad van Toezicht moeten hebben. Er is geen dwingende reden om aan te nemen dat dat zich niet verhoudt met de onafhankelijke wijze waarop deze leden dienen te functioneren. Ouders zijn uitstekend in staat verder te kijken dan hun particuliere belang en leden voor te dragen op basis van deskundigheid, zoals dat nu ook gebeurt bij verzelfstandigde schoolbesturen.

De VOO vindt erkenning van de professionaliteit en de zelfstandigheid van het schoolmanagement van grote waarde. Delegatie van bevoegdheden verdient de voorkeur boven mandatering; het management krijgt daarmee daadwerkelijk verantwoordelijkheid.

De VOO ziet voordelen in het harmoniseren van de mogelijkheden op het gebied van beleidsontwikkeling en inrichting van de organisatie voor openbaar en bijzonder onderwijs. In geval van een verzelfstandigd bestuur ziet zij geen argumenten om onderscheid te maken tussen openbaar en bijzonder onderwijs.

De VOO is voor een duidelijke keuze voor een daadwerkelijk terugtrekende rijksoverheid. Echter, voor zover er sprake is van een overheidsrol in het primair en voortgezet onderwijs is het raadzaam die beperkte rol toe te delen aan de lokale overheid. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van governance. De VOO wil dit nader uitgewerkt zien in het wetsvoorstel. Het betreft met name de sanctionerende rol van de lokale overheid als een onderwijsinstelling onvoldoende kwaliteit biedt. Door deze rol op lokaal niveau te beleggen is toespitsing op de specifieke lokale situatie mogelijk; de lokale overheid staat immers dicht bij ouders dan de rijksoverheid. Wanneer het gaat om het stopzetten van de bekostiging is het de minister, die op voordracht van de lokale overheid, uiteindelijk besluit.

Wat betreft opheffing en stichting van een school is de VOO van mening dat opheffing van een openbare school, gezien het feit dat het garanderen van voldoende openbaar onderwijs een taak voor de lokale overheid is, in gemeentelijke handen moet blijven. Daar waar het schoolbestuur in een verzelfstandigde bestuursvorm is ondergebracht, komt de bevoegdheid voor het stichten van een openbare school toe aan dit bestuur in de zin dat dit bestuur onder gelijke condities als het bijzonder onderwijs een aanvraag indient, bij gebreke waarvan de lokale overheid op grond van nalatigheid aanwijzingen kan verstrekken. Daarbij wordt aan het bestuur de voorwaarde gesteld dat stichten van een school eerst dan is toegestaan als met alle betrokken partijen in de omgeving van de school constructief overleg is gevoerd.

Almere, 2006